

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНІКО-ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ КОМАНДИ «ГЕЛІОС» м. ХАРКІВ ЗА ПЕРШЕ КОЛО 20-ГО ЧЕМПІОНАТУ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ В ПЕРШІЙ ЛІЗІ 2011–2012 рр.

Журід С. М.
Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Розглядаються командні техніко-тактичні показники команди «Геліос» м. Харків за підсумками першого кола чемпіонату України з футболу в першій лізі, які були отримані за допомогою метода експертного оцінювання. Визначені середні значення зареєстрованих величин за 11 ігор. Аналізуються різні техніко-тактичні дії та відсоткове співвідношення в загальній структурі гри команди. Підраховано кількість ігор, в яких приймали участь гравці команди «Геліос» м. Харків. Визначені бомбардири команди.

Ключові слова: техніко-тактичні дії, загальна кількість дій, коефіцієнт браку, відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди.

Аннотация. Журид С. Н. Исследование технико-тактической подготовленности команды «Гелиос» г. Харьков за первый круг 20-го чемпионата Украины по футболу в первой лиге 2011–2012 гг. Рассматриваются командные технико-тактические показатели команды «Гелиос» г. Харьков по итогам первого круга чемпионата Украины по футболу в первой лиге, полученные методом экспертной оценки. Определены средние значения зарегистрированных величин за 11 игр. Анализируются различные технико-тактические действия и их процентное соотношение в общей структуре игры команды. Подсчитано количество игр, в которых участвовали игроки команды «Гелиос» г. Харьков. Определены бомбардиры команды.

Ключевые слова: технико-тактические действия, общее количество действий, коэффициент брака, процентное соотношение различных технико-тактических действий в общей структуре игры команды.

Abstract. Zhurid S. Study of technique-tactical preparedness of the «Gelios» team (Kharkov) by the results of the first round of the 20th Ukrainian football championship in the first league (2011–2012 years). Technique-tactical indices of the «Gelios» team (Kharkov) by the results of the first round in the Ukrainian football championship in the first league obtained by the method of the expert estimation are considered. Average meanings of the registered values for 11 games were determined. Different technique-tactical actions and their percentage proportion in the total structure of the team game were analyzed. Number of the games with the participation of the players of «Gelios» team (Kharkov) was counted. Team strikers were determined.

Key words: technique-tactical actions, total number of actions, defect coefficient, percentage proportion of the different technique-tactical actions in the total structure of the team game.

© Журід С. М., 2011

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Дана робота проводиться згідно з темою Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. 2.3. «Науково-методичні основи удосконалення системи підготовки спортсменів у футболі з урахуванням особливостей змагальної діяльності».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Не викликає сумнівів пріоритет вітчизняних фахівців у побудові модельних характеристик змагальної діяльності у футболі [1–3; 6–8].

У наш час, під час розробки кількісних показників, які характерні для заданого рівня спортивної майстерності, можна виділити три різних підходи [4; 5]. Перший – пов'язаний з простим усередненням даних провідних спортсменів із зазначенням індивідуальних відмінностей чи діапазону можливих коливань. Другий підхід пов'язаний з вивченням значної сукупності спортсменів різної кваліфікації, встановленням залежності між рівнем спортивної майстерності та динамікою змін того чи іншого показника. Третій підхід передбачає одержання в окремих видатних спортсменів при реєстрації максимально доступних величин того чи іншого показника, які використовуються в якості модельних характеристик. За різницею між даними, які отримані в конкретного спортсмена, та модельними величинами виявляються резерви подальшого вдосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Основною метою було визначення модельних характеристик командної техніко-тактичної підготовленості команди, яка бере участь у чемпіонаті України першої ліги для подальшого вдосконалення та корекції навчально-тренувального процесу.

Організація дослідження. Дослідження проводилися за допомогою методу експертного оцінювання. В якості експертів були задіяні 5 фахівців з футболу. Серед них: майстер спорту з футболу, кандидат у майстри спорту, інші були гравцями професійних команд з футболу. Усі фахівці в минулому працювали з професійними та аматорськими командами з футболу в якості тренерів. З числа експертів: професор; кандидат педагогічних наук, доцент; два кандидати наук з фізичного виховання, доценти кафедри футболу та хокею; аспірант кафедри футболу та хокею Харківської державної академії фізичної культури. Якщо під час реєстрації змагальної діяльності команди «Геліос» м. Харків виникали дискусійні питання, вони вирішувалися більшістю голосів. Під час проведення педагогічних спостережень сама методика припускала взаємний контроль показників змагальної діяльності, що дозволяло отримувати більш об'єктивні дані. Так, один з фахівців підраховував загальну кількість передач, а інший, у цей же час, на диктофон реєстрував дані: які конкретно гравці (№ гравця) та яку за напрямком та дистанцією передачу було виконано.

Командою «Геліос» м. Харків у чемпіонаті України 2011/2012 рр. у першій лізі було зіграно 21 матч (11 на своєму полі та 10 виїзних). За перше коло змагань було зіграно 17 матчів та 4 гри другого кола. Було набрано 29 очок і команда посіла 9 місце з 18 команд. Команда «Геліос» м. Харків здобула 8 перемог, 5 нічиїх, 8 поразок. Забито 33 голи, пропущено 29.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальна кількість прийомів м'яча за 11 ігор – 853

(669 позитивних/184 негативних), у середньому за гру – $77,54 \pm 4,45$, з коефіцієнтом браку $21,84 \pm 1,3\%$ (табл. 1).

Короткі та середні передачі м'яча вперед за 11 ігор – 2301 (1479/822), у середньому за гру – $209,18 \pm 12,42$, з коефіцієнтом браку – $36,6 \pm 2,31\%$. Короткі та середні передачі м'яча назад і поперек – 1542 (1341/201), у середньому за гру – $140,18 \pm 11,98$, з коефіцієнтом браку – $13,7 \pm 1,27\%$. Довгих передач м'яча вперед – 630 (226/404), у середньому за гру – $57,36 \pm 2,67$, з коефіцієнтом браку – $64,17 \pm 2,16\%$. Довгі передачі м'яча назад та поперек за 11 ігор – 119 (55/64), у середньому за гру – $10,81 \pm 1,57$, з коефіцієнтом браку – $56,3 \pm 6,33\%$. Одноборств уверху за вказаний термін – 683 (362/321), у середньому за гру – $62,1 \pm 3,46$, з коефіцієнтом браку – $46,77 \pm 1,81\%$.

Обведень суперника виконано – 388 (224/164), у середньому за гру – $35,27 \pm 1,86$, з коефіцієнтом браку – $42,83 \pm 2,21\%$. Перехоплень м'яча за 11 ігор виконано – 413 (273/140), у середньому за гру – $37,54 \pm 2,06$, з коефіцієнтом браку – $34,7 \pm 3,15\%$. Відборів м'яча в суперника за вказаний термін виконано – 528 (218/310), у середньому за гру – $48,0 \pm 1,89$, з коефіцієнтом браку – $58,6 \pm 2,66\%$. Ударів по воротах ногою – 96 (52/44), у середньому за гру – $8,72 \pm 1,08$, з коефіцієнтом браку – $47,4 \pm 0,05\%$. Ударів по воротах головою – 38 (14/24), у середньому за гру – $3,45 \pm 0,41$, з коефіцієнтом браку – $66,03 \pm 4,39\%$. Стандартні положення: 2 рази пробивалися 11-метрові штрафні удари, які були виконані позитивно (брак 0%). За 11 ігор виконано 46 (21/25) штрафних ударів у зоні проведення атакуючих дій, у середньому за гру – $4,18 \pm 0,57$, з коефіцієнтом браку – $54,6 \pm 7,05\%$. Куткових виконано за 11 ігор – 70 (28/42), у середньому за гру – $6,36 \pm 1,05$, з коефіцієнтом браку – $56,2 \pm 7,38\%$. Вкидань м'яча з-за бічної лінії – 303 (226/77), у середньому за гру – $27,5 \pm 1,3$, з коефіцієнтом браку – $25,4 \pm 4,34\%$.

Загальна кількість техніко-тактичних дій за 11 ігор склала – 8012 (5190/2822), у середньому за гру – $728,36 \pm 23,55$, з коефіцієнтом браку – $35,62 \pm 1,56\%$.

Серед усіх гравців команди «Геліос» м. Харків найбільшу кількість техніко-тактичних дій виконав захисник Буличев Юрій – 97 з коефіцієнтом браку – 24,7% у гри з командою «Титан» Армянск, рахунок гри – 2:1.

Слід розглянути відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди (рис. 1). Найбільший вклад у загальну структуру гри команди «Геліос» м. Харків вносять короткі та середні передачі м'яча вперед – 28%, короткі та середні передачі поперек і назад – 19%, прийом м'яча – 10%. Дії, які визначають кінцевий результат гри – удари по воротах ногою та головою складають відповідно – 1,1 та 0,4%.

В осінній частині чемпіонату країни в складі команди «Геліос» м. Харків на поле виходило 22 футболісти, включаючи двох голкіперів (табл. 2). Одразу 17 гравців приймали участь у більше ніж половині зіграних командою матчів, а одинадцять – відмітилися забитими м'ячами (табл. 3).

Найбільшу кількість матчів провели нападники Р. Качур і В. Расков – по 20. Вони ж очолюють список бомбардирів команди, які відзначились, відповідно, п'ять та шість разів. П'ять забитих голів в активі А. Тарасенко.

Серед польових гравців найбільшу кількість хвилин на полі провів А. Кандауров – 1604. За ним іде

Таблиця 1
Показники техніко-тактичної діяльності команди «Геліос» м. Харків за перше коло чемпіонату України з футболу в першій лізі (n=11)

Техніко-тактичні дії	Загальна кількість (позитивні/негативні)	У середньому за гру ($\bar{X} \pm m$)	Коефіцієнт браку, % ($\bar{X} \pm m$)
Прийом м'яча	853 (669/184)	77,54±4,45	21,84±1,3
Короткі та середні передачі м'яча вперед	2301 (1479/822)	209,18±12,42	36,6±2,31
Короткі та середні передачі м'яча назад і поперек	1542 (1341/201)	140,18±11,98	13,7±1,27
Довгі передачі м'яча вперед	630 (226/404)	57,36±2,67	64,17±2,16
Довгі передачі м'яча назад та поперек	119(55/64)	10,81±1,57	56,3±6,33
Одноробства вверху	683 (362/321)	62,1±3,46	46,77±1,81
Обведення суперника	388 (224/164)	35,27±1,86	42,83±2,21
Перехоплення м'яча	413 (273/140)	37,54±2,06	34,7±3,15
Відбори м'яча	528 (218/310)	48,0±1,89	58,6±2,66
Удари по воротах ногою	96 (52/44)	8,72±1,08	47,4±0,05
Удари по воротах головою	38 (14/24)	3,45±0,41	66,03±4,39
11-метрові штрафні удари	2 (2)		0
Штрафні удари в зоні атаки	46 (21/25)	4,18±0,57	54,6±7,05
Кутові удари	70 (28/42)	6,36±1,05	56,2±7,38
Вкидання м'яча з-за бічної лінії	303 (266/77)	27,5±1,3	25,4±4,34
Усього	8012 (5190/2822)	728,36±23,55	35,62±1,56

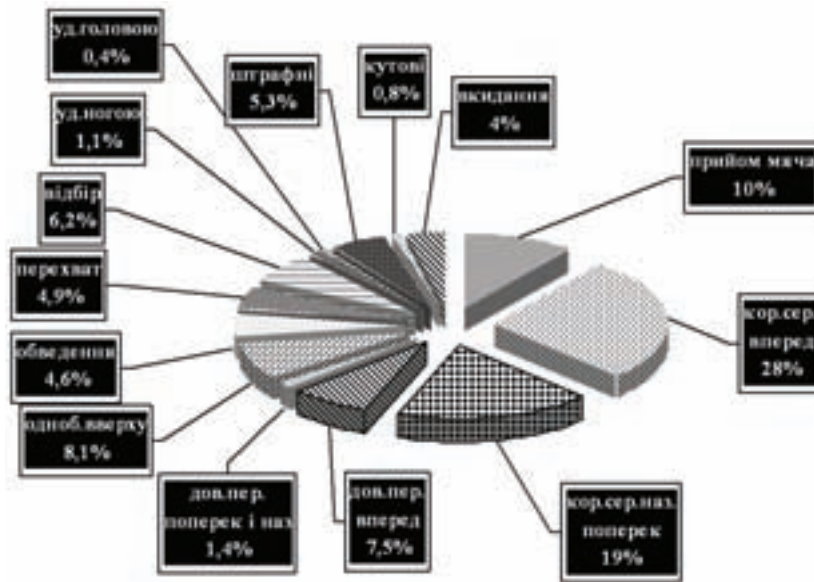

Рис. 1. Відсоткове співвідношення різних техніко-тактичних дій у загальній структурі гри команди «Геліос» м. Харків

Таблиця 2

Показники воротарів команди «Геліос» м. Харків за перше коло Чемпіонату України з футболу

П. І.	Кількість зіграних ігор (з них у стартовому складі)	Хвилини	Пропущені м'ячі	Попередження	Вилучення
Зарубін Р.	15 (15)	1350	19	–	–
Сидоренко Д.	6 (6)	540	10	–	–

Таблиця 3

Показники польових гравців команди «Геліос» м. Харків за перше коло Чемпіонату України з футболу

П. І.	Кількість зіграних ігор (з них у стартовому складі)	Хвилини	Забиті м'ячі	Попередження	Вилучення
Качур Р.	20 (15)	1168	5	4	–
Расков В.	20 (6)	757	6	–	–
Кандауров А.	19 (18)	1604	3	3	–
Кривошеев А.	19 (19)	1551	3	5	–
Лобойко С.	19 (18)	1563	–	4	–
Деркач А.	17 (17)	1530	–	6	–
Хромих А.	17 (14)	1286	2	1	1
Тарасенко А.	17 (7)	897	5	6	1
Лозовой Е.	16 (15)	1328	2	3	–
Гальчук Л.	16 (11)	1076	–	1	–
Корольчук А.	16 (7)	515	3	–	–
Борзенко С.	15 (13)	1245	2	1	–
Даудов М.	15 (2)	390	1	3	–
Кикоть А.	14 (9)	734	1	4	–
Салатин В.	13 (13)	1141	–	3	–
Задоя Е.	13 (13)	1027	–	4	–

Продовження табл. 3

П. І.	Кількість зіграних ігор (з них у стартовому складі)	Хвилини	Забиті м'ячі	Попередження	Вилучення
Буличев Ю.	8 (8)	645	–	3	–
Протасевич А.	4 (4)	360	–	–	–
Коваль А.	3 (1)	72	–	–	–
Лузан Б.	3 (0)	16	–	–	–

С. Лобойко (1563 хв), А. Кривошеев (1551 хв) і А. Деркач (1530 хв). А. Деркач і А. Протасевич – гравці, які в команді в своїх зіграних матчах грали зі стартового свистка до закінчення гри.

Висновки:

1. Визначено модельні командні характеристики техніко-тактичної підготовленості, які можна порівнювати з показниками, наведеними в літературних джерелах фахівцями.

2. Крім кількісних даних, отримані якісні показники (коефіцієнт браку) як командних, так і окремо кожного техніко-тактичного прийому.

3. Отримані характеристики дозволяють вносити корективи в навчально-тренувальний процес даної команди для вдосконалення спортивної майстерності.

Перспективи подальших розвідок. Будуть продовжені педагогічні спостереження за ігровою діяльністю даної команди та більш кваліфікованих команд та гравців різного амплуа.

Література:

1. Журид С. Н. Исследование соревновательной деятельности футболистов высокой квалификации / Журид С. Н. // Практикум з футболу. Федерація футболу України; Науково-методичний відділ. – Київ, 2000. – С. 15–20.
2. Журид С. Н. Сравнительный анализ командных технико-тактических действий команд по футболу высшей и первой лиг Украины / Журид С. Н. // Слобожанський науково-спортивний вісник : [наук.-теорет. журн.]. – Харків : ХДАФК, 2007. – № 12. – С. 139–144.
3. Лисенчук Г. А. Управление подготовкой футболистов / Лисенчук Г. А. – Киев : Олимпийская литература, 2003. – 270 с.
4. Платонов В. Н. Подготовка квалифицированных спортсменов / Платонов В. Н. – М. : ФиС, 1986. – 288 с.
5. Платонов В. Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте / Платонов В. Н. – К. : Олимпийская литература, 1997. – С. 351–392.
6. Шамардин В. Н. Научно-методическое обеспечение подготовки футболистов высокой квалификации / Шамардин В. Н. – Киев : Научно-методический (технический) комитет Федерации футбола Украины, 2001. – 66 с.
7. Шамардин В. Н. Моделирование подготовленности квалифицированных футболистов : [учебное пособие] / Шамардин В. Н. – Днепропетровск : Пороги, 2002. – 200 с.
8. Сычев Б. В. Модельные характеристики мастеров футбола : [справочно-информационные материалы] / Б. В. Сычев, Н. С. Каштанов, В. Н. Зуб, В. И. Перевозник. – Харьков : ХаГИФК, 1994. – 84 с.